

Konferencja
dedykowana pamięci
prof. Elżbiety Tarkowskiej,
badaczki czasu,
kultury i ubóstwa

Zrozumieć biednego –

15-16.10.2026

gdzie jesteście 25 lat później?

Akademia Pedagogiki Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
Szczęśliwicka 40, Warszawa
www.aps.edu.pl

Akademia
Pedagogiki
Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

Konferencja „Zrozumieć biednego...” to nie tylko okazja do rozmowy o książce "Zrozumieć biednego: o dawnej i obecnej biedzie w Polsce" (2000) Elżbiety Tarkowskiej, której koncepcje do dziś inspirują badaczy i badaczki ubóstwa oraz wykluczenia społecznego. To nie tylko sposób upamiętnienia Profesor Tarkowskiej w 10 rocznicę jej śmierci. To przede wszystkim przestrzeń społecznego i symbolicznego zatrzymania się nad tym, co w Polsce zmieniło się przez te ćwierć wieku – a co pozostało niezmiennie – w naszym rozumieniu biedy, w sposobie mówienia o niej i w realiach życia tych, których ona dotyka.

Główną ideą konferencji jest stworzenie przestrzeni do spotkania, rozmowy i wspólnego namysłu osób zaangażowanych na co dzień w badanie, opisywanie, rozumienie i przeciwdziałanie biedzie. Zapraszamy więc do tej dyskusji przedstawiciele świata nauki, akademików, teoretyków i badaczy, ale również osoby pracujące w instytucjach pomocy społecznej, organizacjach pozarządowych, działaniach streetworkingowych, wspólnotach lokalnych.

Chcemy, aby konferencja była miejscem wymiany perspektyw teoretycznych, instytucjonalnych i praktycznych – opartą na uważnym słuchaniu i próbie głębszego zrozumienia tych problemów. Zależy nam na rozmowie, która nie zatrzyma się na analizie danych, lecz dotknie języka, emocji, systemowych barier, kwestii podmiotowości i godności osób doświadczających biedy i wykluczenia społecznego. Mamy nadzieję, że tylko wtedy możliwa jest realna zmiana – w sferze dyskursu, poprzez dekodowanie stereotypów i odrzucenie obrazu biedy jako rezultatu indywidualnych niepowodzeń jednostki, ale także w działaniu: w podejściu instytucji, w codziennej praktyce pomocowej i w świadomości społecznej.

Innymi słowy, chcemy pokazać, że bieda nie jest wyborem jednostki, lecz rezultatem złożonych, strukturalnych procesów oraz że to właśnie one powinny być przedmiotem naszej wspólnej refleksji.

Projekt finansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Programu Wektory Nauki.

PROGRAM KONFERENCJI

15.10.2026 – Dzień I

9:30–9:50 Otwarcie konferencji

Powitanie uczestników przez organizatorów i partnerów wydarzenia

9:50–11:20 Sesja plenarna I

Bieda jako wyzwanie dla spójności społecznej –
prof. Anna Giza

„Zrozumieć biednego”. Ćwierć wieku badania ubóstwa w Polsce –
prof. Jolanta Grotowska-Leder

Polityka społeczna wobec biedy: między redystrybucją a reprodukcją –
dr hab. Ryszard Szarfenberg, prof. UW

11.20–11.40 Przerwa kawowa

11:40–13:10 Sesje tematyczne równoległe

Sesja I: Społeczno-ekonomiczne aspekty ubóstwa –
moderowanie: dr hab. Agnieszka Golczyńska-Grondas, prof. UŁ;
dr hab. Joanna Zalewska, prof. APS

Sesja II: Aspekty demograficzne ubóstwa –
moderowanie: dr hab. Paweł Kubicki, prof. UW;
dr hab. Danuta Duch-Krzystoszek, prof. APS

Sesja III: Ubóstwo ekologiczne i energetyczne –
środowiskowy wymiar wykluczenia –
moderowanie: mgr Dominik Owczarek

13:10–14:00 Przerwa lunchowa

14:00–15:30 Równoległe sesje tematyczne

Sesja IV: Biedni pracujący – *rynek zatrudnienia, który nie chroni przed wykluczeniem* –
moderowanie: dr hab. Julia Kubisa, prof. UW; dr Justyna Zielińska

Sesja V: Kryzys bezdomności – *wyzwania i odpowiedzi systemowe* –
moderowanie: dr Marta Mikołajczyk, dr Marta Czapnik

Sesja VI: Kultury biedy - *społeczne i kulturowe aspekty ubóstwa w społecznościach marginalizowanych* –
moderowanie: dr hab. Marcjanna Nóżka, prof. UJ; dr Tatiana Kanasz

15:30–15:50 Przerwa kawowa

15:50–17:00 Sesja plenarna II

**„Modernizacja ubóstwa jako wyzwanie interdyscyplinarne” –
moderowanie: prof. Stanisława Golinowska**

16.10.2026 – Dzień II

9:50–11:20 Warsztaty tematyczne równoległe

**Warsztat 1: Jak badać biedę – warsztat metodologiczny –
moderowanie: mgr Iwona Kudlińska-Chruścicka**

**Warsztat 2: Jak wspierać osoby w kryzysie bezdomności? –
moderowanie: dr Marta Mikołajczyk, dr Marta Czapnik**

**Warsztat 3: Języki ubóstwa – ćwiczenia z opowiadania o biedzie i wykluczeniu
społecznym –
moderowanie: dr Katarzyna Górniak**

**Warsztat 4: Jak tworzyć lokalne programy przeciwdziałania wykluczenia społ. –
planowanie, wdrażanie, ewaluacja –
moderowanie: mgr Arkadiusz Korycki, mgr Olga Rumianowska**

11:20–11:40 Przerwa kawowa

11:40–13:10 X edycja konkursu im. Prof. Elżbiety Tarkowskiej

**Uroczystość wręczenia nagród w Jubileuszowej X edycji Konkursu im. Profesor
Elżbiety Tarkowskiej”.
Otwarcie uroczystości
Sesja popularno-naukowa pt. „Bieda w reporterskim i dziennikarskim opisie”
Wręczenie Nagród**

13:10–13:30 Przerwa kawowa

13:30–15:00 Sesja panelowa III

**Dyskusja „Działalność trzeciego sektora na rzecz zwalczania ubóstwa” –
moderowanie:
prof. Ewa Leś; dr hab. Anna Ciepielewska-Kowalik, prof. ISP PAN**

**Podsumowanie konferencji –
dr hab. Marek Rymsza, prof. UW**

15:00–16:00 Obiad

Komitet organizacyjny konferencji:

dr hab. Danuta Duch-Krzystoszek, prof. APS

dr hab. Beata Nessel-Łukasik, prof. APS

dr hab. Barbara Pasamonik, prof. APS

dr hab. Joanna Zalewska, prof. APS

dr Mateusz Bieńkowski

dr Paulina Bunio-Mroczek

dr Marta Cobel-Tokarska

dr Tatiana Kanasz

dr Marta Mikołajczyk

mgr Arkadiusz Korycki

mgr Magda Prokopczuk

mgr Zbigniew Rykowski

Komitet naukowy konferencji:

prof. Jolanta Grotowska-Leder

prof. Marek Krajewski

prof. Piotr T. Kwiatkowski

prof. Kazimiera Wódcz

dr hab. Agnieszka Golczyńska-Grondas, prof. UŁ

dr hab. Arkadiusz Karwacki, prof. UMK

dr hab. Paweł Kubicki, prof. UW

dr hab. Anna Michalska, prof. UAM

dr hab. Marek Rymsza, prof. UW

dr hab. Ryszard Szarfenberg, prof. UW

dr Katarzyna Górniak

dr Alek Tarkowski

Akademia Pedagogiki Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
Szczęśliwicka 40, Warszawa
www.aps.edu.pl

Organizatorzy:

INSTYTUT
FILOZOFII I SOCJOLOGII
APS

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Finansowanie:

Patron:

Projekt finansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Programu Wektory Nauki. Nr projektu: WNK/SP/0067/2025/01 / Kwota: 112 640,00 zł.